

Perifere stage Oogheelkunde Haaglanden Medisch Centrum

Lokaal Opleidings Plan

Opleider: Dr. M.V. Joosse

Plaatsvervangend opleider: Drs. L.A.M. van Philips

Inleiding

Dit lokale opleidingsplan is gebaseerd op de opleidingseisen zoals gesteld in het Specifiek Besluit Oogheelkunde (2011), het Kaderbesluit van het CCMS (2011), het Landelijk Opleidingsplan Oogheelkunde en het Competentieprofiel van de Opleider en Opleidingsgroep. Anderzijds vormt het Landelijk Opleidingsplan Oogheelkunde de basis voor het regionale Opleidingsplan van de Leidse Onderwijs- en Opleidingsregio en dit is vervolgens leidend voor het onderhavige lokale opleidingsplan. Het lokale plan is vervolgens weer de basis is voor het Individuele opleidingsplan dat wij samen met de individuele AIOS opstellen en indien nodig in de loop van de stages in Haaglanden Medisch Centrum (HMC) bijstellen. De opleidingstages oogheelkunde in HMC betreffen een late tweedejaars en een vierde jaars perifere stage voor AIOS in opleiding in het LUMC, te Leiden. De stages zijn opgezet in samenwerking met de opleidingsgroep oogheelkunde van het LUMC onder leiding van Prof.Dr. G.P.M. Luyten, opleider Oogheelkunde in het LUMC en Prof.Dr. N.E. Schalijs-Delfos, plaatsvervangend opleider. Het betreft een stage van tenminste 3 maanden met een maximale duur van 12 maanden. Dit lokale opleidingsplan is een uitgebreidere versie van de stagebeschrijving die is opgenomen in het integrale regionale opleidingsplan van de vakgroep Oogheelkunde van het LUMC. Er bestaat regelmatig formeel (4 x per jaar) en informeel overleg over de opleiding met de andere stageopleiders van het opleidingscluster oogheelkunde: Dr K.J.M. Maijwee (Haga ziekenhuis, Den Haag) en Drs. A. Raymakers (Alrijne Ziekenhuis, Leiderdorp).

Maurits Joosse, opleider
's-Gravenhage, januari 2017.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave

1.	DEEL A – ALGEMEEN	4
1.1.	Achtergrond HMC algemeen	5
1.2.	De Afdeling Oogheelkunde, HMC	5
1.3.	Het Landsteiner Instituut	5
1.4.	De Centrale Opleidings Commissie	6
2.	DEEL B – PERIFERE STAGE	7
2.1.	Opleidingschema OOR Oogheelkunde Leiden	8
2.2.	De opleidingsgroep Oogheelkunde HMC	8
	De opleider:	10
	De plaatsvervangend opleider:	10
	Alle leden van de opleidingsgroep:	10
2.3.	Opleidingsthema´s, Besluit Oogheelkunde CCMS (2011)	11
2.4.	Stagedoel	12
2.4.1.	Stage voor de jongere jaars arts assistent	12
2.4.2.	Stage voor de oudere jaars arts assistent	12
2.5.	Inhoud van de stage	13
2.6.	Cursorisch onderwijs en jaarlijks landelijk verplicht examen	13
2.7.	Regionaal onderwijs:	14
2.8.	Locaal Onderwijs:	14
2.9.	Algemene toetsinstrumenten	14
2.10.	Beoordeling en training van de AIOS	15
2.11.	Gehanteerde bekwaamheidsniveaus (EPA niveau 1)	15
2.12.	Overzicht thema's	16
2.13.	Oogheelkundige (deel)competenties, leermiddelen, bekwaamheidsniveaus en toetsing in HMC	18
2.13.1.	Medisch handelen:	18
2.13.2.	Communicatie:	19
2.13.3.	Samenwerking:	19
2.13.4.	Kennis en wetenschap:	19
2.13.5.	Maatschappelijk handelen:	19
2.13.6.	Organisatie:	20
2.13.7.	Professionaliteit:	20
2.14.	Structurele communicatie over de opleiding	20
2.15.	Weekschema	21
2.16.	Werktijden	22
2.17.	Protocollen	22
2.18.	Toetsinstrumenten:	23
2.19.	Evaluatie stageperiode HMC:	23

1. DEEL A - ALGEMEEN

1.1. Achtergrond HMC algemeen

Haaglanden Medisch Centrum (HMC) is ontstaan na fusie van het Westeinde Ziekenhuis in Den Haag en het Ziekenhuis Antoniushove in Leidschendam en de recente fusie met het Bronovo Ziekenhuis. Samen hebben de locaties circa 900 bedden, 250.000 eerste polikliniekbezoeken en 70.000 SEH bezoeken per jaar. HMC is een topklinisch ziekenhuis waarin bijna alle specialismen zijn vertegenwoordigd en waar medisch specialistische opleidingen worden verzorgd voor 20 specialismen.

1.2. De Afdeling Oogheelkunde, HMC

Op de Afdeling Oogheelkunde werken naast 9 oogartsen en 2 AIOS: 2 co-assistenten, 6 orthoptisten, 1 orthoptie stagiair, 4 optometristen, 1 optometrie stagiair 11 TOA's, 20 doktersassistenten, 2 medisch managers, 1 medisch secretaresse en 1 dbc/dot consultant. In 2015 bezochten bijna 48.000 patiënten de polikliniek oogheelkunde van HMC, waarvan ruim 25.000 eerste bezoeken en 32.000 herhalingsbezoeken. In dagbehandeling werden in 2015 ongeveer 2550 staaroperaties, 80 scheelziensoperaties, 250 ooglidoperaties en 3000 intravitreale injecties uitgevoerd. Voorts werden 100 excimerlaserbehandelingen en 120 refractieve kunstlensimplantaties verricht in ons refractiechirurgisch centrum.

1.3. Het Landsteiner Instituut

Het Landsteiner Instituut is in 2005 opgericht als zogenaamd leerhuis van HMC. De 3 kerntaken van het instituut zijn opleiding, professionele ontwikkeling van de medewerkers en de bevordering van wetenschappelijk onderzoek. Sinds 2012 fungeert het Landsteiner Instituut als leerhuis voor HMC en het Groene Hart ziekenhuis. Voor het medisch onderwijs faciliteert het instituut het onderwijs aan co-assistenten, AIOS en ANIOS, maar ook aan verpleegkundigen, nurse practitioners en doktersassistenten. Verder speelt het instituut een grote rol bij de bevordering van wetenschappelijk onderzoek voor AIOS, ANIOS en medisch specialisten. Hiertoe functioneert ook een Wetenschapscommissie bestaande uit wetenschappelijk actieve specialisten en de directeur van het Landsteiner Instituut. Deze commissie toetst nieuw wetenschappelijk onderzoek in HMC en stimuleert dit onderzoek al dan niet met gelden uit het Wetenschapsfonds. Een keer per jaar organiseert het Instituut een Wetenschapsdag. Hier kunnen AIOS meedingen naar een prijs voor het beste wetenschappelijk onderzoek van het jaar. Tevens looft de wetenschapscommissie 3 beurzen uit voor de AIOS met het meest veelbelovende onderzoeksvoorstellen om een jaar lang een dag per weekonderzoek te kunnen verrichten. Ook organiseert het Instituut een verplichte themamiddag voor alle AIOS en opleiders over een onderwerp dat valt binnen de algemene medisch-specialistische kerncompetenties maatschappelijk handelen en communicatie. Tevens organiseert het instituut 2 maal per jaar een GCP cursus voor AIOS, specialisten en medewerkers die actief betrokken zijn bij wetenschappelijk onderzoek.

De eerste 2 werkdagen van de stage oogheelkunde bestaat uit een algemene introductie georganiseerd vanuit het Landsteiner Instituut. Hierin wordt o.a. kennisgemaakt met HMC, uitleg gegeven over HIX het elektronisch ziekenhuis informatiesysteem, het elektronisch voorschrijven van medicatie en het werken met de DOT systematiek.

1.4. De Centrale Opleidings Commissie

In HMC wordt de kwaliteit en de uitvoering van de medisch-specialistische opleidingen gefaciliteerd en bewaakt door de Centrale Opleidings Commissie (COC). De COC heeft een dagelijks bestuur dat maandelijks bijeenkomt. Vier keer per jaar is er een plenaire COC vergadering waarvoor alle opleiders zijn uitgenodigd. Eenmaal per jaar wordt de AIOS gevraagd om digitale D-rect enquête in te vullen ter evaluatie van de opleiding. De uitkomst van deze enquête wordt besproken met de AIOS in de COC-vergadering en in de vergadering erna wordt de opleider uitgenodigd om toelichting te geven op de uitkomsten van de enquête. Tevens wordt hier een plan van aanpak besproken betreffende de uit de enquête naar voren gekomen punten. De implementatie van dit plan van aanpak wordt uiterlijk een jaar later weer besproken in een plenaire COC-vergadering. Ook worden toekomstige visitaties en uitkomsten van visitaties van alle opleidende vakgroepen besproken in deze commissie. De COC houdt zo toezicht op de implementatie van de Plan-Do-Check-Act cyclus van specifieke aspecten van de individuele opleidingen binnen HMC.

2. DEEL B – PERIFERE STAGE

2.1. Opleidingschema OOR Oogheelkunde Leiden

stage	Naam
1	Poli / Acute / functie
2	Poli / contactlenzen
3	Lab Stage
4	Kliniek / Postop
5	Uveitis / Glaucoom / Avastin
6	Medische Retina / Avastin
7	Acute ochtend / laser / cornea / KLVE (kleine verrichtingen)
8	Kinder / Orthoptie / neurophthalmologie / strabismus OK
9	HagaZiekenhuis (PERIFEER)
10	OK1 / Melanomen
11	OK 2 (phaco)
12	HMC (PERIFEER)
13	Alrijne (PERIFEER)
14	Laser / OK / glaucoom 2
15	Laser & PDT / Medische Retina / OK
16	Vrije invulling

2.2. De opleidingsgroep Oogheelkunde HMC

Opleidingsgroep Oogheelkunde specifieke taken en verplichtingen

Naam	FTE	Taken binnen de vakgroep	Taken binnen de opleiding
 E. Bouma	0.9	Logistieke taken Aandachtsgebieden <ul style="list-style-type: none"> • Algemeen oogarts • Cataractchirurgie en Ooglidchirurgie. • diagnostiek en behandeling van retinale pathologie (o.a. Diabetische retinopathie, Maculadegeneratie) 	Rol in opleiding Supervisor op polikliniek en bij voorsegmentchirurgie locaties WZ en Bronovo
 Drs. B.F.Th.Hogewind	1.0	Logistieke taken Aandachtsgebieden <ul style="list-style-type: none"> • Echogeleide zenuwblokkades • Uveitis 	Rol in opleiding Supervisor op polikliniek en bij Voorsegmentchirurgie locatie WZ OE voorzitter

 Dr. M.V. Joesse	1.0	Logistieke taken Aandachtsgebieden <ul style="list-style-type: none"> • Algemene oogheelkunde • Cataractchirurgie • Neuro-ophthalmologie • Strabologie • Kinder oogheelkunde • Refractieve chirurgie Wetenschappelijk aandachtsgebieden <ul style="list-style-type: none"> • Sensoriek van het scheelzien • Refractieve chirurgie 	Rol in opleiding Opleider, supervisor op polikliniek en bij voorsegment- en strabismuschirurgie locatie WZ
 Drs. L.D.M. van Osch	0.7	Logistieke taken Aandachtsgebieden <ul style="list-style-type: none"> • Algemene oogheelkunde • Cataractchirurgie • Strabologie, • Kinder oogheelkunde • Diagnostische retina 	Rol in opleiding Supervisor op polikliniek en bij strabismuschirurgie locatie WZ
 Drs. L.A.M. van Philips	1.0	Logistieke taken Aandachtsgebieden <ul style="list-style-type: none"> • Algemene oogheelkunde • Cataractchirurgie • Glaucoomchirurgie • Refractieve chirurgie • Oculoplastische chirurgie 	Rol in opleiding Plaatsvervangend opleider, supervisor op polikliniek en bij voorsegment- en ooglidchirurgie locatie WZ
 Dr. R. Saxena	1.0	Logistieke taken Aandachtsgebieden <ul style="list-style-type: none"> • Algemene oogheelkunde • Maculadegeneratie • Operatieve interesses: Glaucoom, Cataract en Kleine ooglidcorrecties 	Rol in opleiding Supervisor op polikliniek
 Drs. M. Stefanović	0.9	Logistieke taken Aandachtsgebieden <ul style="list-style-type: none"> • Algemene oogheelkunde • Cataractchirurgie • Glaucoomchirurgie • Oculoplastische chirurgie 	Rol in opleiding Supervisor op polikliniek en bij voorsegmentchirurgie locatie WZ

 Drs. M. Vlaskamp	0.9	Logistieke taken Aandachtsgebieden <ul style="list-style-type: none"> • Algemene oogheelkunde • Cataractchirurgie • Glaucoomchirurgie 	Rol in opleiding Supervisor op polikliniek en bij voorsegmentchirurgie locatie WZ
 Drs. W.Y. Wang	1	Logistieke taken Aandachtsgebieden <ul style="list-style-type: none"> • Algemene oogheelkunde • Cataractchirurgie 	Rol in opleiding Supervisor op polikliniek en bij voorsegmentchirurgie

De opleidingsgroep is gezamenlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit, inhoud en vormgeving van de opleidingsstage oogheelkunde in HMC. Hierin hebben de leden van de opleidingsgroep specifieke taken en verantwoordelijkheden:

De opleider:

- voert het introductiegesprek en stelt het individuele opleiding plan (IOP) van de AIOS op
- agendeert opleidingsaspecten in de reguliere maatschap vergaderingen
- evalueert halverwege de stage het functioneren van de AIOS en stelt zo nodig het IOP bij
- vult het overdrachtsformulier in betreffende het bereikte bekwaamheidsniveau van de AIOS aan het einde van de stage met eventuele aandachtspunten voor de verdere opleiding
- neemt 2 KPB's chirurgisch en 2 KPB's poliklinisch af
- neemt de taken van de plaatsvervangend opleider over als deze afwezig is
- onderhoudt contacten met de COC, het Landsteiner Instituut en het LUMC
- houdt de leden van de opleidingsgroep op de hoogte van relevante informatie en regelgeving
- verricht de eindevaluatie van de AIOS middels het IOP en het verdere functioneren van de AIOS tijdens de gehele duur van de stage

De plaatsvervangend opleider:

- neemt de taken van de opleider over als deze afwezig is
- neemt tenminste 1 KPB chirurgisch af

Alle leden van de opleidingsgroep:

- superviseren de AIOS op de in het rooster toegewezen dagdelen en beoordelen ook de statusvoering en nemen in overleg met de AIOS een KPB poliklinisch af
- zijn aanwezig bij de opleidingsvergaderingen en patiënten besprekingen, refereermomenten en het generaal dagelijks rapport

- voorzien de opleider gevraagd en ongevraagd van informatie die van belang is voor de opleiding van de AIOS
- zijn bekend met het kaderbesluit van het CCMS, het specifiek besluit Oogheelkunde en het competentieprofiel van de opleider en leden van de opleidingsgroep
- Volgen tenminste één maal per twee jaar onderwijs in het kader van docent professionalisering

De opleidingsgroep oogheelkunde van HMC streeft naar uitoefening van de algemene oogheelkunde in de volle breedte. Kenmerkend voor ons als groep is een respectvolle bejegening van patiënten en hun begeleiders, maar ook collega's, ongeacht hun herkomst, geloof of sociale status. In onze service en communicatie wordt in hoge mate rekening gehouden met de culturele en religieuze achtergronden van de patiënten en hun begeleiders. In ons streven naar een goede service trachten wij voortdurend onnodig lange wachttijden zowel in de wachtkamer als ook in toegangstijd tot de polikliniek te voorkomen. Professionaliteit, patiëntveiligheid en menselijkheid staan tevens hoog in ons vaandel. De leden van de opleidingsgroep zijn actief in tal van commissies binnen HMC, maar ook op landelijk niveau. Als opleidingsgroep voelen wij een sterke verantwoordelijkheid om niet alleen te werken aan onze eigen vakinhoudelijke ontplooiing, maar ook aan die van onze AIOS. Wij hopen met onze stage voor de AIOS een wezenlijke bijdrage te leveren aan het verkrijgen en vergroten van een aantal essentiële competenties om later een compleet oogarts te worden. Tijdens onze stage worden door middel van een breed scala aan leermiddelen competenties aangeleerd zoals: medisch en professioneel handelen, communicatie met patiënten en collega's en wetenschappelijk denken. De AIOS bekwaamt zich ook in time management van de eigen poliklinische en operatieve taken en tevens leert de AIOS hoe een oogarts maatschappelijk verantwoord kan handelen. In de stage in HMC komen vrijwel alle algemene opleidingsthema's zoals gedefinieerd in het besluit Oogheelkunde CCMS aan bod.

2.3. Opleidingsthema's, Besluit Oogheelkunde CCMS (2011)

- 1 Inleiding tot de oogheelkunde
- 2 De patiënt met een neuro-oftalmologisch probleem
- 3 Het kind met een oogafwijking of strabismus
- 4 De patiënt met een aandoening aan orbita, oogleden of traanwegen
- 5 De patiënt met een cornea- of conjunctiva-aandoening
- 6 De patiënt met uveïtis
- 7 De patiënt met glaucoom
- 8 De patiënt met cataract I
- 9 De patiënt met een retina-aandoening
- 10 De patiënt met cataract II
- 11 Oogheelkunde in de algemene praktijk
- 12 Verdieping in vrij onderwerp

2.4. Stagedoel

2.4.1. Stage voor de jongere jaars arts assistent

Dit betreft een stage voor een einde 2de danwel begin 3de jaars assistent uit het LUMC.

Kennis en ervaring verkrijgen van het werken als oogarts in de poliklinische setting in de algemene oogheelkundige praktijk in HMC, locatie WZ (Thema 10, Besluit Oogheelkunde). Hierbij wordt gestreefd naar het te behalen niveau van handelen met beperkte supervisie. Tevens wordt in de stage van de 2^e jaars aios kennis gemaakt met de strabismuschirurgie, waarbij de arts-assistent onder strenge supervisie chirurgische vaardigheden opdoet. In de ooglidchirurgie (Thema 4) is het doel diagnostiek en operatieve behandeling onder strenge supervisie. Verder komen de thema's de patiënt met glaucoom (Thema 7) en de patiënt met retina aandoeningen (Thema 9) veelvuldig aan bod tijdens de stage in het WZ. Hierbij is het beoogde doel kennis en interpretatie van diagnostische hulpmiddelen. De indicatie voor intravitreale injecties wordt onder supervisie gesteld, de intravitreale injecties worden zelfstandig toegediend. Laserbehandelingen worden met beperkte supervisie uitgevoerd. Voorts kan de AIOS zich oriënteren op de refractieve chirurgie en kennis en ervaring opdoen in het stellen van indicaties en het bespreken voor voor- en nadelen van refractiechirurgische behandelingen (Thema 12).

2.4.2. Stage voor de oudere jaars arts assistent

Dit betreft een stage voor een einde 4de jaars assistent uit het LUMC

Kennis en ervaring verkrijgen van het werken als oogarts in de poliklinische setting in de algemene oogheelkundige praktijk (Thema 10, Besluit Oogheelkunde). Hierbij wordt gestreefd naar het te behalen niveau van handelen met supervisie op indicatie. Voorts krijgt de medische competentie cataractchirurgie (II) speciale aandacht (Thema 11). Hierbij wordt gestreefd naar handelen met beperkte supervisie en in sommige gevallen, indien het competentieniveau dit toelaat, supervisie op indicatie. Tevens wordt in de stage in HMC op locatie WZ specialistische kennis en ervaring opgedaan in de strabologie en neuro-ophthalmologie Thema's 2 en 3), Hierbij wordt gestreefd naar het niveau van diagnostiek met beperkte supervisie. In de ooglidchirurgie (Thema 4) is het doel diagnostiek en operatieve behandeling onder beperkte supervisie, en de refractieve chirurgie is het theoretische en praktische kennis van het scala aan behandelingen, resultaten en complicaties. Verder komen de thema's de patiënt met glaucoom (Thema 7) en de patiënt met retina aandoeningen (Thema 9) veelvuldig aan bod tijdens de stage in HMC. Hierbij is het beoogde doel kennis en interpretatie van diagnostische hulpmiddelen en zelfstandig verrichten van intravitreale injecties en laserbehandelingen en kunnen assisteren bij operatieve ingrepen. Voorts kan de AIOS zich oriënteren op de refractieve chirurgie en kennis en ervaring opdoen in het stellen van indicaties en het bespreken voor voor- en nadelen van refractiechirurgische behandelingen (Thema 12).

2.5. Inhoud van de stage

De praktijk in HMC, locatie Westeinde heeft het karakter van een groot topklinisch stadsziekenhuis met een grote populatie uit achterstandswijken en de daarbij veel voorkomende multiculturele problematiek. De arts-assistent doet ervaring op in de algemene, maar ook in de zwaardere oogheeskundige pathologie, zoals ernstige diabetische retinopathie, neuro-ophthalmologie en traumatologie. Voorts bestaat binnen de afdeling een zeer grote orthoptische praktijk, die op een uitzonderlijk hoog niveau functioneert met veel klinische en wetenschappelijke aandacht voor de sensoriek en de motoriek van het scheelzien. Mede hierdoor kan de AIOS verdere ervaring opdoen in de strabologie. Twee van de oogartsen hebben zich gespecialiseerd in de ooglidchirurgie, zodat de AIOS ook hierin verder ervaring kan op doen.

Daarnaast worden refractiechirurgische behandelingen uitgevoerd binnen de afdeling Oogheelkunde van HMC. Hierdoor kan de AIOS ruimschoots kennismaken met de praktische en theoretische kant van excimerlaser en phakic-IOL- en premium IOL-behandelingen. Ook wordt ruim aandacht gegeven aan maatschappelijke, ethische en economische aspecten van de oogheelkunde onder andere tijdens het wekelijks onderwijs.

Elke aios krijgt voor aanvang van de werkzaamheden een aparte introductieklapper met daarin informatie over de opleidingsstage alsmede over de polikliniek Oogheelkunde in het algemeen.

2.6. Cursorisch onderwijs en jaarlijks landelijk verplicht examen

1. Introductie cursus: Kanski Clinical Ophthalmology, a systematic approach, J.J. Kanski
2. Basic and Clinical Science Course
  - Update on general medicine
  - Fundamentals and principles of ophthalmology
  - Clinical optics
  - Ophthalmic pathology and intraocular tumors
  - Neuro-ophthalmology
  - Pediatric ophthalmology and strabismus
  - Orbit, eyelids, and lacrimal system
  - External disease and cornea
  - Intraocular inflammation and uveitis
  - Glaucoma
  - Lens and cataract
  - Retina and vitreous
  - Refractive surgery

2.7. Regionaal onderwijs:

- 4x per jaar regionale oogheelkundige geaccrediteerde refereeravond met de OOR partners in het LUMC, Haga Ziekenhuis, Alrijne Ziekenhuis of HMC. De coördinator hiervan is Dr. Y. Y. Chay.
- Discipline overstijgend onderwijs 2 x per opleidingsjaar voor de Leidse OOR via het Boerhaave instituut te Leiden; onderwerpen: introductie cursus nieuwe AIOS, Introductie competentiegericht opleiden, communicatie arts en patiënt, professionele attitude en medicolegale aspecten gezondheidszorg, teach the clinical teacher, evidence based medicine, medische ethiek en tot slot management en wettelijk kader gezondheidszorg.

2.8. Locaal Onderwijs:

- HMC-breed: jaarlijks organiseert het assistenten bestuur met de COC voor de AIOS en opleiders een discipline overstijgende COC themamiddag, er is een jaarlijkse Wetenschapsmiddag, 4 klinische demonstraties, 4 thema bijeenkomsten vanuit platvoer Ethiek en 4 necrologiebesprekingen waaraan alle aios verplicht dienen deel te nemen.
- Specifiek oogheelkundig: elke vrijdagmiddag is er oogheelkundig onderwijs voor de AIOS en de co-assistent op de polikliniek oogheelkunde (zie ook de gedetailleerde omschrijving hiervan in het weekschema).

2.9. Algemene toetsinstrumenten

In het lokale en individuele opleidingsplan vindt afstemming plaats tussen de ontwikkeling van de algemene competenties en de meer inhoudelijke stagewerkplekcompetenties. De thema's zijn gekoppeld aan soms meerdere stagelocaties. Het niveau waarop het thema c.q. de competenties uit het thema worden afgesloten kan dus verschillen. De betreffende bekwaamheidsniveaus voor de stage zijn aangegeven.

De toetsgegevens uit de tabel worden opgenomen in het portfolio, samen met resultaten van de mondelinge introductietoets, de jaarlijkse landelijke centrale en schriftelijke toets, BeeldExamen Oogheelkunde (BEO), Toetsing EPA door Korte Praktijk Beoordelingen (KPB's), OSAT (observed surgical appraised topic), Critically Appraised Topic (CAT), 360 graden-observatie, het Individueel Opleidings Plan (IOP), het portfolio, voortgangsgesprekken en geschiktheid beoordelingen (zie opleidingsdocument).

De toetsing vindt zoveel mogelijk plaats direct na het geobserveerde gedrag en gekoppeld aan het opleidingsmoment. De algemene stagetoetsing vindt plaats halverwege in de vorm van een voortgangsgesprek en beoordeling aan het eind van de stage. In deze 2 gesprekken wordt met name beoordeeld op de groei in de 7 algemene competenties: medisch handelen (1); kennis en wetenschap (2); samenwerking (3); communicatie (4); maatschappelijk handelen (5); organisatie (6); professioneel handelen (7). Tevens worden met de AIOS de vorderingen besproken in groei in bekwaamheidsniveau van diverse handelingen en thema's.

Na de invoering van de individualisering van de opleiding(sduur) in 2014 is ook meer aandacht gekomen voor het behalen van EPA's (entrustable professional activities) Voor de jongere jaars stage wordt gewerkt aan de EPA

laserbehandeling retinaal en voor de oude jaars stage wordt toegewerkt naar het EPA niveau 4 voor cataract chirurgie en ooglid chirurgie.

2.10. Beoordeling en training van de AIOS

Tijdens de stage in HMC wordt de AIOS beoordeeld en getraind in de volgende specifieke stagegebonden competenties:

- theoretische oogheelkundige kennis
- statusvoering en verslaglegging
- communicatie met patiënten en collega's
- professioneel handelen als medisch specialist en oogarts in het bijzonder
- probleem oplossend vermogen
- organisatie en planning van klinische werkzaamheden en opleidingsactiviteiten
- deelname aan onderwijs en begeleiding co-assistenten
- algemene operatieve handvaardigheid
- het verrichten van cataract- en ooglidoperaties
- verantwoord omgaan met de beschikbare diagnostische onderzoeken
- kostenbewust voorschrijven geneesmiddelen en chirurgische behandelingen
- wetenschappelijk denken

2.11. Gehanteerde bekwaamheidsniveaus (EPA niveau 1)

1	2	3	4	5
Heeft kennis van	Handelt onder strenge supervisie	Handelt met beperkte supervisie	Handelt zonder supervisie	Superviseert en onderwijst bij de handeling
	Vraagt supervisie bij alle patiënten	Vraagt supervisie bij alle nieuwe patiënten	Vraagt supervisie op indicatie	

2.12. Overzicht thema's

Overzicht thema's, leermiddelen en toetsing en vereiste bekwaamheidsniveaus in HMC
Voor de jongere jaars stage.

Thema	leermiddelen	Toetsing/portfolio	EPA niveau
Thema 2 en 3 Neuro-ophthalmologie Strabologie	Kinderspreekuur Strabologielunch Onderwijs	KPB poliklinisch KPB chirurgisch	3 2
Thema 4 Aandoening oogleden	Oculoplastische ingrepen	KPB chirurgisch	2
Thema 9: Retina aandoeningen	Laserspreekuur Injectie spreekuur	KPB perifeer 1	3
Thema 10 Cataract II Microscopisch hechten	Wet lab op poli OK	KPB chirurgisch OSAT	2
Thema 11: Algemene oogheelkunde	Kinderspreekuur Algemeen spreekuur	KPB perifeer 1	3/4
Thema 12 Verdieping vrij onderwerp	Refractiechirurgie	Introductiegesprek+ formulering IOP Voortgangsgesprek + IOP CAT Eindgesprek + IOP	2

Overzicht thema's, leermiddelen en toetsing en vereiste bekwaamheidsniveaus in HMC
 Voor de vierde jaars stage

Thema	leermiddelen	Toetsing/portfolio	Bekwaamheidsniveau EPA
Thema 2 en 3 Neuro-ophthalmologie Strabologie	Kinderspreekuur Strabologielunch onderwijs	KPB poliklinisch	4
Thema 4 Aandoening oogleden	Oculoplastische ingrepen	KPB chirurgisch	3/4
Thema 9: Retina aandoeningen	Laserspreekuur Injectie spreekuur	KPB perifeer 1	4
Thema 10 Cataract II	Phaco operaties Wet lab op poli OK	KPB chirurgisch OSAT	4

Microscopisch hechten			3
Thema 11: Algemene oogheelkunde	Kinderspreekuur Algemeen spreekuur	KPB perifeer 1	4
Thema 12 Verdieping vrij onderwerp	Refractiechirurgie		2
		Introductiegesprek+ formulering POP Voortgangsgesprek + IOP CAT Eindgesprek + IOP evaluatie	

2.13. Oogheelkundige (deel)competenties, leermiddelen, bekwaamheidsniveaus en toetsing in HMC

2.13.1. Medisch handelen:

In HMC heeft de AIOS heeft een ruim aanbod aan poliklinische patiënten contacten, telefonische consulten, kleine verrichtingen en operatieve ingrepen. Naast de ad hoc supervisie, die zeer laagdrempelig is, wordt aan het einde van de werkdag ook met de supervisor van dat dagdeel een evaluatie gedaan van de kwaliteit van de door de AIOS geleverde zorg, de verantwoorde benutting van aanvullende onderzoeken, de verslaglegging naar andere hulpverleners cq. verwijzers en het weloverwogen en kostenbewust omgaan met de ingestelde medicamenteuze danwel chirurgische behandelingen. Ook dient de AIOS in het gesprek over de behandeling de patiënt conform de WGBO goed te informeren over de diverse behandelopties en eventuele risico's ervan. Vervolgens dient de AIOS ook informatie te verstrekken met folders en eventueel te verwijzen naar relevante patiëntenorganisaties. Voor het functioneren op de algemene polikliniek wordt in de stage oogheelkunde van de AIOS verwacht dat deze zelfstandig kan functioneren met supervisie op indicatie, dit wordt getoetst mbv. meerdere poliklinische KPB's waarbij de supervisor in de spreekkamer van de AIOS aanwezig is bij het consult, maar ook dmv. video registratie van een of meerdere consulten door de opleider. Hierbij wordt het opgenomen consult vervolgens aan het einde van het spreekuur door de opleider met de AIOS geëvalueerd. Voorts wordt bij tenminste 1 slecht nieuwsgesprek een KPB verricht. Ook wordt tenminste 1 x tijdens de stage het afhandelen van een telefonisch consult met een KPB geëvalueerd.

Wat betreft het verrichten van poliklinische kleine verrichtingen zoals het toedienen van een parabolbaire of intravitreale injectie, het verwijderen van een chalazion wordt bij de AIOS gestreefd naar het behalen van het niveau van handelen met supervisie op indicatie, danwel onderwijst bij de handeling. Voor het verrichten van een argon of YAG-laserbehandeling wordt gestreefd naar het bereiken van het niveau van handelt zonder tot met

beperkte supervisie. De verrichtingen worden geëvalueerd met KPB's en OSAT's. De staaroperaties, ooglidoperaties en scheelziensoperaties worden geëvalueerd met een chirurgische KPB. De staaroperaties worden tevens wekelijks samen met de supervisor geëvalueerd aan de hand van videoregistraties.

2.13.2. Communicatie:

Van de AIOS oogheelkunde in HMC wordt verwacht dat hij of zij goede behandelrelaties opbouwt met de patiënten en hun begeleiders, waarin empathie, respect en professionaliteit leidend zijn. Voorts worden relativeringsvermogen en gevoel voor humor in ons team gestimuleerd. De AIOS legt verslag in de status en draagt zorg voor tijdige en adequate berichtgeving aan de huisarts cq. andere betrokken hulpverlener. Dit wordt geëvalueerd door meekijken tijdens het spreekuur, videoregistratie en evaluatie van de statusinhoud aan het eind van het spreekuur. Dit wordt vervolgens ook weer geëvalueerd mbv van een KPB. Ook wordt mbv een 360 graden evaluatie het functioneren van de AIOS en met name zijn of haar communicatieve competenties in een team dan wel bij samenwerkingsrelaties geëvalueerd.

2.13.3. Samenwerking:

De AIOS beantwoordt consultaanvragen adequaat, verwijst indien nodig naar andere specialisten in het ziekenhuis danwel daarbuiten. Werkt efficiënt en collegiaal samen met de leden van de opleidingsgroep en ondersteunend personeel van de afdeling. Deze competentie wordt geëvalueerd in de 360graden evaluatie in het voortgangs- en eindgesprek met de opleider

2.13.4. Kennis en wetenschap:

Van de AIOS wordt verwacht dat deze naast de verplichte landelijke kennistoetsen de relevante oogheelkundige vakliteratuur bijhoudt. Hiertoe wordt de AIOS gestimuleerd om zich te abonneren op het Journal of Cataract and Refractive Surgery. Relevante artikelen van dit blad worden regelmatig met de AIOS besproken. Ook wordt de AIOS gevraagd om een tenminste 1 CAT per stage te bespreken betreffende een met de supervisor gekozen oogheelkundig wetenschappelijk onderwerp. Hiervan wordt de evaluatie ook toegevoegd aan het portfolio. Voorst wordt de AIOS gestimuleerd om bij het jaarlijkse NOG congres een poster of paperpresentatie te houden. In de stage in het MCH-Bronovo beschikt de AIOS over 1 dagdeel voor wetenschappelijk werk en administratie.

2.13.5. Maatschappelijk handelen:

De AIOS dient te streven naar een verantwoorde en kostenbewuste benutting van het beschikbare ondersteunend personeel, apparatuur en medicatie. Ook wordt verwacht van de AIOS dat hij of zij kennis heeft van de wettelijke kaders in de zorg. Hiertoe wordt enkele malen in de stage door de opleider onderwijs verzorgd over onder andere de WGBO, economische aspecten van de vrije praktijk, politieke ontwikkelingen rond de financiering van de curatieve zorg. Ook wordt van de AIOS verwacht dat deze de prijzen globaal kent van de

operatieve en medicamenteuze behandelingen in Nederland. Voorts wordt de AIOS gestimuleerd om bij te verwachten gelijkwaardige werkzaamheid generieke medicatie voor te schrijven. Dit wordt mede geëvalueerd aan het einde van het spreekuur door de supervisor en ook meegenomen in het KPB poliklinisch.

2.13.6. Organisatie:

Van de AIOS wordt verwacht dat deze stressbestendig is en ook tijdens een drukke poli op veilige wijze hoofdzaken kan onderscheiden van bijzaken. Ook is het de taak van de AIOS om de 1 x per kwartaal de opleidingsvergadering bijeen te roepen en hiervoor een agenda op te stellen en de notulen ervan te verzorgen. Voorts is de AIOS verantwoordelijk voor het bijhouden en completeren van het eigen portfolio. Ook wordt de AIOS gevraagd om argumenten danwel evidence te verzamelen voor een voorstel tot aanschaf van tenminste 1 oogheeskundig instrument of apparaat. Voorts wordt de AIOS betrokken bij het verdere traject in het ziekenhuis om tot eventuele aanschaf te komen van het betreffende instrument of apparaat.

2.13.7. Professionaliteit:

Van de AIOS wordt verwacht dat hij of zij op integere wijze omgaat met patiënten, begeleiders, collega's en andere medewerkers in de zorg. Ook is de AIOS gebonden aan de kledingvoorschriften van HMC. Voorts wordt van de AIOS verwacht dat hij/zij de grenzen van de eigen competenties kent en ervoor open staat om die te verruimen. Dit wordt onder andere geëvalueerd in de intake IOP formulering, de IOP vervolgevaluatie en tot slot in de IOP eindevaluatie en het eindgesprek.

2.14. Structurele communicatie over de opleiding

Teneinde de inhoud, uitvoering, evaluatie en continue verbetering van de opleidingsstage in HMC te bereiken zijn diverse niveaus van structureel overleg ingesteld:

1. Regionaal Opleiders Overleg

- doel: Afstemming stage-inhoud individuele stages en evaluatie effectiviteit geboden leermiddelen, afstemming en koppeling lokale opleidingsplannen met regionale opleidingsplan, bespreking veranderingen in landelijke opleidingskaders
- locatie: vergaderzaal, afdeling Oogheeskunde < LUMC, Leiden
- frequentie: 4 x per jaar

2. Plenaire vergadering Centrale Opleidings Commissie HMC

- doel: Bespreking lokale consequenties veranderingen landelijke regelgeving betreffende de medisch specialistische opleiding, ziekenhuis brede verbeteringen in het opleidingsklimaat, bewaking plan-do-check-act cyclus aan de hand van D-rect, Effect enquêtes en jaarlijkse gesprekken van de aios en opleider van de individuele opleidingen in HMC
- locatie: Marijnenzaal, 1ste verdieping HMC, locatie Westeinde

- frequentie: 4 x per jaar

3. Overleg Accountmanager Landsteiner Instituut

- doel: Facilitering opleider(s) bij het uitvoeren van de discipline specifieke opleidingstaken, begeleiding bij organisatie rond de opleidingsvisitaties en hulp bij de implementatie van verbeterplannen. Tevens verzorgt de accountmanager namens HMC de contacten tussen de AIOS en de afdeling P&O en roept de AIOS op voor de ziekenhuis brede leer en evaluatiemomenten

- locatie: polikliniek oogheelkunde, HMC Westeinde

- frequentie: elke 6 weken

4. Opleidingsvergadering

- doel: Open overleg tussen AIOS en de leden van de opleidingsgroep over dagelijkse opleidingszaken, evaluatiemethoden, lacunes in de geboden leermiddelen en supervisie-zaken.

- locatie: polikliniek oogheelkunde, HMC Westeinde

- frequentie: 4 x per jaar

5. Maatschapsvergadering

- doel: Overleg tussen de maatschapsleden (leden van de opleidingsgroep oogheelkunde) over verbetering van kwaliteit van zorg en organisatie van de afdeling. Hier is de opleiding een vast agendapunt

- locatie: polikliniek oogheelkunde, HMC Westeinde

- frequentie: elke 6 weken

6. Overleg tussen opleider en AIOS

- doel: In de eerste week van de stage in HMC wordt het individueel opleidingsplan geformuleerd met inbegrip van de leermiddelen, leerdoelen en te behalen competenties. In het midden van de stage wordt de voortgang van de nagestreefde leerdoelen geëvalueerd en eventueel worden de leerdoelen bijgesteld. In de laatste week van de stage wordt de effectiviteit van de stage geëvalueerd en wordt een overdrachtsdocument met de behaalde competenties alsmede de nog te verbeteren punten in de verdere competentieontwikkeling van de individuele AIOS geformuleerd

- locatie: polikliniek oogheelkunde, HMC Westeinde

- frequentie: 3 x per stage Oogheelkunde in HMC

2.15. Weekschema

Elke maandagmiddag is er een klinische bespreking, waarbij complexe patiënten en complicaties besproken worden.

Elke dinsdag is er fluorescentie bespreking. Elke tweede donderdag van de maand is er de strabologie lunch. Hier wordt met de AIOS, de strabologen en een of meer van de orthoptisten een bespreking gehouden over complexe strabologische of neuroophthalmologische gevallen, tevens worden hier te opereren strabologische patiënten besproken.

Elke woensdag is er de complicatiebespreking. Hier worden complicaties van de reguliere oogheelkundige zorg, maar ook van de refractiechirurgische behandelingen besproken.

Elke donderdag worden met de AIOS de operaties die hij of zij heeft gedaan nabesproken. Hier kunnen ook een of meerdere operaties die door de AIOS die week zijn gedaan worden na beschouwd aan de hand van digitale filmopnames.

Op vrijdag is er tijdens de lunch onderwijs, door de opleider of een van de andere leden van de opleidingsgroep, over een theoretisch of praktisch onderwerp uit de oogheekundige praktijk, danwel over een meer specialisme overstijgend onderwerp zoals: communicatie met patiënt, collega of medewerker, ethiek, economische aspecten van de zorg of de vrije praktijkbeoefening. Op enkele vrijdagen worden wondsluiting en capsulorhexis geoefend onder de microscoop, nadat eerst de theorie hiervan is bestudeerd.

Elke week heeft de AIOS 1 roostervrij dagdeel voor administratie, zelfstudie of wetenschappelijk werk.

weekelement	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag
ochtend	spreekuur	spreekuur	spreekuur	Gesloten OK of oculoplastische verrichtingen	spreekuur
middag	OK/spreekuur	OK/spreekuur	administratie	spreekuur	spreekuur
Vanaf 16.30	Klinische bespreking	fluorescentie bespreking	complicatiebespreking	OK bespreking strabologielunch	Lunch onderwijs

2.16. Werktijden

De werktijden zijn van 8.00 tot 12.15 en van 13.00 tot 17.00 uur. De AIOS heeft tijdens de stage van het MCH-Bronovo geen aanwezigheidsdiensten. Alleen voor patiënten gezien of geopereerd op vrijdag, die terug dienen te komen op zaterdagochtend bestaat een dienstrooster waarin de AIOS voor 1/11 deel participeert. Voor poliklinische spoedpatiënten tijdens de avond, nacht of weekenden participeert de maatschap oogheekunde HMC in het Haagse oogartsen wachtdienstverband. De AIOS participeert hierin niet.

2.17. Protocollen

Protocollen en richtlijnen van de afdeling Oogheekunde maar ook algemene ziekenhuisprotocollen zijn te vinden op de T-schijf van de computer onder Iprova. Tevens is een map aangemaakt met specifieke protocollen voor de AIOS. Hier is ook de handleiding voor de AIOS oogheekunde HMC opgeslagen. Voorts maakt de vakgroep gebruik van de protocollen beschreven in de Wills Eye Hospital Manual en de Nederlandse aanpassing daarvan door de vakgroep Oogheekunde van het LUMC.

2.18. Toetsinstrumenten:

- KPB poliklinisch (tenminste 3 x door tenminste 2 supervisoren)
- KPB chirurgisch (tenminste 3 x door tenminste 2 supervisoren)
- OSAT vaardigheden (tenminste 1 x)
- CAT (tenminste 1 x)
- Voortgangsgesprek inclusief eventuele aanpassing IOP (tenminste 1 x, met opleider)
- Eindgesprek inclusief evaluatie IOP (met opleider)

2.19. Evaluatie stageperiode HMC:

- Effect enquête (1 x per 2.5 jaar)
- D-rect enquête (1x per jaar)
- 360-graden observatie
- IOP bij aanvang, midden van de stage en evaluatie aan het einde van de stage.
- Eindgesprek door collega opleider andere discipline met elke AIOS